

Фондация RiskМонитор

2010

**ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ
И КОРУПЦИЯ:
КЛЮЧОВИ СЪДЕБНИ ДЕЛА**

12

**Организирана престъпност
и корупция: ключови съдебни дела**
Автор: **Ралица Илкова**

Фондация **РискМонитор**
ISBN 978-954-92501-8-3

Фондация **РискМонитор**
България, София 1000, бул. Цар Освободител 29
ел. поща: riskmonitor@riskmonitor.bg
<http://www.riskmonitor.bg/>

Сборникът се издава със съдействието
на програма MATRA KAP на
Посолството на Кралство Нидерландия
в София

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	4
РЕЗЮМЕ	6
ВЪВЕДЕНИЕ	8
ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО	10
1. ДЕФИНИЦИЯ НА ПОНЯТИЕТО „ДЕЛА ОТ ВИСОК ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС“. КЛАСИФИКАЦИЯ	11
2. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА АНАЛИЗ НА ДЕЛАТА ОТ ВИСОК ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС	13
3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРЕГЛЕДА И АНАЛИЗА НА ДЕЛАТА ОТ ВИСОК ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС	15
ПРИЛОЖЕНИЯ	28

Използвани съкращения

ВКС ..... Върховен касационен съд

ВНОХД..... Въззивно наказателно общ характер дело

ДВ ..... Държавен вестник

ЗИДНК..... Закон за изменение и допълнение на
Наказателния кодекс

ЗИДНПК... Закон за изменение и допълнение на
Наказателнопроцесуалния кодекс

НК ..... Наказателен кодекс

НОХД..... Наказателно общ характер дело

НПК ..... Наказателнопроцесуален кодекс

СГП ..... Софийска градска прокуратура

СГС ..... Софийски градски съд

СОС ..... Софийски окръжен съд

ССЛС ..... Столична следствена служба

ТРОСНК.... Тълкувателно решение на Общото
събрание на наказателните колегии

ОРГАНИЗИРАНА
ПРЕСТЪПНОСТ
И КОРУПЦИЯ:
КЛЮЧОВИ СЪДЕБНИ ДЕЛА

Резюме

ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Предмет на настоящото изследване е проследяване на хода и анализ на резултатите по дела от висок обществен интерес.

За времето от 01.10.2009 г. до 31.05.2010 г., екипът от анализатори на Фондация „РискМонитор“ проследи хода на осемнадесет дела от общ характер, които се определят като общественозначими и са предмет на засилено обществено и медийно внимание. Фокусът на настоящото изследване е поставен върху делата, образувани по обвинения в стопански престъпления, извършени от лица, заемащи отговорно служебно положение в публичния сектор.

Анализът обхваща дейността на държавното обвинение в досъдебното производство, на съда и на страните – в съдебната фаза на производството, по установяване, разкриване и доказване на деянията – предмет на вече образуваните производства.

Съществен аспект на изследването е анализът на въздействието на медийния натиск върху дейността на правоохранителните органи по обсъжданата категория дела.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ В РЕЗУЛТАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

1. Обвинение

- държавното обвинение полага усилия за приключване на досъдебното производство по делата от висок обществен интерес в съкратени срокове.
- наблюдава се тенденция да се повдигат обвинения срещу голям брой лица, за повече от едно престъпление, както и да се вземат сериозни мерки за процесуална репресия на обвиняемите.
- най-честите причини за неуспеха на държавното обвинение в съда са едностранчивото събиране на доказателства в досъдебната фаза и неправилното приложение на материалния закон – причини, които нерядко са взаимобусловени.
- прокурорите, вземащи участие в съдебните заседания, не работят активно по попълване на делото с доказателствен материал, за разлика от лицата, упражняващи защитна функция.
- в пледоарията си по същество, представителите на държавното обвинение без изключение поддържат повдигнатите срещу подсъдимите лица обвинения, независимо от събраните по делото доказателства.
- анализът показва ниска оценка, давана от съда, на дейността на държавното обвинение по прилагане на материалния закон, както и по преценка на събраните в хода на делото доказателства.

2. Защита

- намаляват до минимум случаите, в които делата от висок обществен интерес се отлагат поради ненадлежно процесуално поведение на защитата.
- лицата, упражняващи защитна функция, все по-ясно осъзнават огромните си възможности да влияят върху крайния изход на делото посредством активното си, процесуално съобразно, поведение в съдебната зала.

3. Съг

- неоправдани са упреците към съдилищата за неполагане на необходимите процесуални усилия за срочното приключване на делата от висок обществен интерес.
- делата се отлагат по-често по обективни причини, отколкото по вина на страните.
- след приключване на делото пред всяка съдебна инстанция не се извършва обективен анализ пред обществеността на причините, поради които съдът е постановил съответния по съдържание съдебен акт.

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ

1. Обвинение

- необходима е концентрация на усилията на държавното обвинение за по-успешно прилагане на материалния и процесуалния закон, при максимално съблюдаване принципа за процесуална икономия;
- необходимо е разпределение на усилията на представителите на държавното обвинение по доказване на обвинението в досъдебната и съдебна фаза на производството;
- необходима е реформа на системата на държавното обвинение, която да доведе до по-голяма независимост и обективност на обвинителите и същевременно – до реализация на отговорността им при изначално неоправдани обвинения.

2. Защита

- необходимо е преосмисляне на ролята на защитата във всяко едно наказателно производство и значението на аргументите ѝ за крайния изход на делата от висок обществен интерес;
- необходимо е ясно разграничение, въз основа на обективни критерии, между процесуалнозаконсъобразното поведение на лицата, упражняващи защитна функция, и злоупотребата с процесуални права;
- необходимо е представителите на държавното обвинение да започнат да полагат известни усилия за предвиждане на възможните защитни позиции, които биха могли да се проявят в производството и тяхната основателност, и да съобразяват насоките на дейността си с тях.

3. Съг

- необходим е обективен и безпристрастен анализ на дейността на съда по обсъжданата категория дела при познаване основните принципи, заложен в материалния и процесуалния закон;
- необходимо е повишаване изискванията към нравствените и професионални качества на заетите в органите на съдебната власт, а не на тези към естеството на крайните им актове по съществуването на делото;
- необходимо е представителите на съдилищата да започнат да полагат повече усилия за довеждане до знанието на обществеността на причините и съображенията, обусловили насочеността на действията им и съдържанието на актовете им по всяко конкретно дело.

Въведение

ОБХВАТ НА ПРОБЛЕМА

1. Избирателен обществен интерес

В последните няколко години вниманието на обществото се концентрира върху образуването и развитието на една особена категория наказателни производства, обозначавана като „дела от висок обществен интерес“. Една от причините за това бяха и критичните доклади на Европейската комисия по отношение на забавената и не достатъчно резултатна реформа на съдебната система на Република България, както и неефективната превенция и противодействие на организираната престъпност и корупцията, най-вече тази по високите етажи на властта.

За пръв път след началото на демократичните промени в страната, обществеността е в такава висока степен заинтересована от резултатите от дейността на органите на съдебната власт. За пръв път се осъзнава изключително сериозното значение на работата на Съда и Прокуратурата за общественото развитие и за преустановяване, или поне – ограничаване, на някои от най-негативните явления, съпътстващи българския преход.

Резултатът от медийно отразяваните дела за кратко време успя да се превърне в мерило за ефективността на органите на съдебната власт (съд, прокуратура и следствие), в аргумент за предприемане на всяка последваща реформа на устройствения закон на съдебната власт¹ и на наказателното законодателство², в причина за изостряне, или пък, напротив – за преодоляване конфликтите между органите на съдебната и тези на изпълнителната власт.

2. Същинският проблем

За разлика от позицията, застъпвана от медиите и политически ангажираните лица, позицията на голяма част от лицата, упражняващи юридическа професия е, че значението на делата от висок обществен интерес, за превенцията и противодействието на престъпността е твърде преувеличено.

Според юристите, съдебната система следва да се преценява като действаща и ефективна, като гарант за съблюдаване принципите на демокрацията и справедливостта и за спазване правата и законните интереси на гражданите тогава, когато всяко едно, а не само публично значимото производство, образувано пред орган на съдебната власт, приключва законосъобразно и в срок.

Прави впечатление, че по делата, съпътствани от засилен обществен интерес и медийно внимание (а често – и политически натиск) се концентрира изключително сериозен кадрови и материален ресурс от страна на заетите в органите на съдебната власт, какъвто принципно не се отделя за масовите случаи.

¹ В тази връзка е например актуалното понастоящем предложение за създаване на специализирани съдилища.

² Пример в тази насока са ЗИДНК, обн., ДВ, бр. 26 от 2010 г. и ЗИДНПК, обн., ДВ, бр. 32 от 2010 г.

Обсъжданата категория дела е приоритетна от гледна точка на сроковете за извършване на разследването, сроковете за произнасяне на компетентните органи, тези за приключване на производството и въобще – от гледна точка на полаганите усилия за попълване на делото с доказателствен материал и за работа по отделни следствени версии – усилия, които твърде рядко се наблюдават по делата, които не са съпътствани с медиен натиск, макар това да се явява в ущърб на значително по-голяма група лица.

За разлика от положението по делата от висок обществен интерес, по масовите казуси компетентните институции не полагат подобни усилия за работа по и анализ на позитивите и негативите в дейността на органите на досъдебното производство и на съда.

Изглежда, все още не е осъзнат фактът, че слабостите, които се допускат по редовите казуси, както по отношение спазването на императивните процесуални правила за извършване на съответните съдопроизводствени действия, така и от гледна точка на приложението на материалния наказателен закон, се мултиплицират и по делата от висок обществен интерес³, но вече с много по-сериозен обществен ефект.

Не се осъзнава като проблем и това, че изкривяването на тълкуването и прилагането на материалния закон, с оглед конкретно производство, което се явява обществено значимо, или конкретен подсъдим, особено ако се явява скрепено с акт на върховната съдебна инстанция, впоследствие води до ограничаване, а понякога – и осуетяване на възможността за адекватно приложение на закона и по масовия случай на дела⁴.

За съжаление, наказателните дела от висок обществен интерес продължават да се разглеждат като изключение от правилото (на институционално, функционално и законодателно равнище), най-вероятно поради медијното внимание, а не като естествено проявление и продължение на законово прецизно и подробно регламентирания механизъм за търсене и разкриване на обективната истина и за възстановяване на евентуално накърнения правов ред.

Обществото започна да възприема като закономерност това атипичността на обсъжданата категория дела (от гледна точка на личността на участващите при разглеждането и решаването им лица или спецификите на конкретния казус) да влияе върху начина на функциониране на институциите и приложението на закона. Това, обаче, е практика, която е недопустима в демократичното общество.

Но атипичността на тези дела и най-вече – широко медијно огласяваните усилия на органите на досъдебното производство и съда за приключване на делата, дава възможност да се проявят и проследят най-съществените достижения и слабости на заетите в системата на правораздаването в процеса на противодействие на организираната престъпност и корупцията.

³ Вж. например многобройните случаи на връщане на делата от съдията докладчик на съответната прокуратура за отстраняване на констатираните съществени нарушения на процесуалните правила, допуснати на досъдебната фаза на производството.

⁴ Вж. например практиката на ВКС по приложението на чл. 282 НК.

За изследването

ЦЕЛ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Като **основни цели** на проекта могат да се посочат:

- да обозначи най-съществените достижения и слабости в дейността на правоохранителните институции по делата от висок обществен интерес;
- да отграничи факторите, които действително влияят негативно върху хода и приключването на наблюдаваните дела и онези, чието значение за крайния изход на делото, е силно преувеличено в медиите;
- да се предприемат инициативи за преодоляване на констатираните слабости в дейността на правоохранителните институции по делата от висок обществен интерес, а и по масовите казуси.

ОГРАНИЧЕНИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Липсата на единни и ясни правила за достъп до делата с висок обществен интерес съществено затрудни проучването. Анализът на резултатите от делата в голяма степен беше затормозен и от това, че явните материали по досъдебните производства са практически недостъпни за анализаторите преди внасянето на обвинителния акт в съда, а след това – до насрочване на делото, което се оказва сравнително продължителен процес. Проблем е, че след приключване на делото на всяка от инстанциите материалите по него престояват неограничен период от време при съответния съдебен състав за изготвяне на мотиви, като същевременно за страните остават неясни съображенията, по които съдът е постановил окончателния си акт, до обявяване на мотивите към него. Всичко това рефлектира негативно върху дейностите по проекта и възможността за цялостно проследяване движението на определените производства.

Все пак, сравнително големият брой наблюдавани дела и достъпната за анализаторите информация по тях позволи формиране на значими и обосновани изводи относно особеностите на отделните фази на производството, поведението на страните по всяко от делата и в крайна сметка – основните достижения и слабости на заетите в съдебната система по превенция и противодействие на престъпността по високите етажи на властта.

АДРЕСАТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

- разследващи полицаи и органи на досъдебното производство, осъществяващи дейност по наказателно преследване и привличане към наказателна отговорност;
- органи на съдебната власт и представители на адвокатурата;
- управляващи и представляващи еднолични търговци, юридически лица и други изкуствени социални образувания, както и граждани;
- разследващи журналисти;
- експертни екипи, ангажирани с изготвяне на законодателни инициативи за повишаване ефективността на съществуващите и въвеждане на нови механизми за превенция и противодействие на престъпността, особено по високите етажи на властта.

1. Дефиниция на понятието *дела от висок обществен интерес*. Класификация

В практиката на съдилищата, а и в медииното пространство практически липсва **дефиниция на понятието „дела от висок обществен интерес“**. Тя е необходима, за да се очертае обхватът на изследването и да се илюстрират резултатите му.

Към тази категория дела попадат **съдебните казуси, които отговарят на поне един от посочените по-долу критерии:**

- пострадал или обвиняем (подсъдим) по делото е лице, заемащо отговорно служебно положение в държавен орган, орган на местно самоуправление, орган на съдебната власт или частна структура от ключово икономическо значение и предмет на разглеждане в производството е деяние, осъществено във връзка със службата му;
- пострадал или обвиняем (подсъдим) по делото е публична личност, независимо от изискванията по предходния пункт, и предмет на разглеждане в производството е деяние, осъществено във връзка с дейността, с която е известен в обществото;
- елемент на деянието е причиняването на значителни вреди на държавния или общинския бюджет или на частна структура от ключово икономическо значение;
- деянието – предмет на разглеждане в производството, съставлява проява на организирана или трансгранична престъпност, или елемент от особено общественно-неприемлива корупционна схема;
- деянието е извършено публично или е съпроводено с особено общественноопасни или неприемливи вредоносни последици, и извършването му е отразено публично;
- по причина, независима от посочените в предходните пунктове, делото е предизвикало медиен интерес;
- по причина, независима от посочените в предходните пунктове, делото е предизвикало интереса на международната общност.

Делата, съпътствани с обществен и медиен интерес, макар и твърде разнородни от правна гледна точка, поради многобройността си към настоящия момент, позволяват **класификация** въз основа на различни класификационни критерии.

Така, **в зависимост от мястото, което заема пострадалото или обвиняемото (подсъдимото) лице в структурата на съществуващите обществени отношения**, обсъжданата категория дела се подразделя съответно на:

- дела, образувани по сигнал или срещу лица, заемащи отговорно служебно положение **в публичния сектор**, т.е. лица, заемащи ръководни, структуроопределящи или решаващи за политиката и насочеността на дейността на съответното звено в системата на държавната администрация или в органите на местното самоуправление длъжности (министри, зам.-министри, ръководители на политически кабинети, народни представители, областни управители, кметове, общински съветници и други);

- дела, образувани по сигнал или срещу лица, заемащи отговорно служебно положение в **структури, основани на частната или частно-публичната собственост**, явяващи се структуроопределящи за един или повече сектори от икономиката на страната (изпълнителни директори, членове на ръководни или надзорни структури в юридическо лице, заемащо монополни позиции и други подобни) и

- дела, образувани срещу длъжностни лица в **системата на органите на съдебната система или на Министерството на вътрешните работи** (съдии, прокурори, следователи, административни ръководители в съдебната власт, разследващи полицаи).

Разбира се, с най-съществено обществено значение са делата срещу първата категория лица, доколкото, от една страна, това са лицата, избрани да формират волята на обществеността и поради това от тях се изисква и предполага по-висок личен морал, отговорност и безкористност при осъществяване на служебните правомощия, а от друга – тези лица управляват или имат възможност да въздействат върху най-сериозните властови центрове и ресурси, поради което и всяко нарушение на правата и задълженията им по служба би могло да има изключително сериозни вредоносни последици, както с имуществен, така и с неимуществен характер.

Поради това и акцентът на изследването беше поставен тъкмо върху проследяване работата на органите на съдебната власт по тази категория дела.

В зависимост от естеството на обвинението, по което съответните лица са предадени на съд – обстоятелство, което предопределя и стратегията на обвинението и на защитата по същото, обемът и видът на събирания доказателствен материал, значимостта на определени доказателствени източници, в сравнение с други такива и някои други особености, делата от висок обществен интерес се подразделят, макар и условно, на:

- дела, образувани по обвинение за **криминално престъпление** (убийства, причиняване на телесни повреди, пътнотранспортни престъпления с тежък съставомерен резултат, палежи, контрабанда на оръжие или наркотични вещества, участие в организирани престъпни групи и други);

- дела, образувани по обвинение за **стопанско престъпление** (подкуп, умишлена или непредпазлива безстопанственост, сключване на неизгодна сделка, данъчни престъпления, пране на пари, престъпни злоупотреби със средства от фондове на Европейския съюз и други);

- дела, образувани по обвинение за **длъжностно престъпление** (нарушаване или неизпълнение на правомощията по служба или превишаване на властта на длъжностното лице, злоупотреба с власт, търговия с влияние и други).

От най-голямо значение за превенцията и противодействието на престъпността по високите етажи на властта и корупцията е именно втората категория дела. Върху същата е и акцентът в изложението.

2. Методология за анализ на делата от висок обществен интерес

За изпълнението на проекта, за времето от 01.10.2009 г. до 31.05.2010 г. и по време на изготвяне на анализа от наблюдението екипът от анализатори на Фондация „РискМонитор“ проследи хода и съдопроизводствените действия, предприети по осемнадесет дела, които се явяват обществено-значими и са предмет на засилено обществено и медийно внимание.

Проследяването на всяко от наблюдаваните производства беше насочено към събиране на актуална, пълна и обективна информация по предварително формулирани критерии за оценка и анализ на дейността на държавното обвинение в досъдебното производство, на съда и на страните – в съдебната фаза на производството, по установяване, разкриване и доказване на деянията – предмет на вече образуваните производства.

Предмет на анализ и оценка бяха следните обстоятелства, намиращи проявление във всички производства по дела от общ характер:

1. На първо място на анализ беше подложена **дейността на органите на досъдебното производство** (прокурори, следователи, разследващи полицаи) **на досъдебната фаза на производството**, като същата беше преценявана въз основа на няколко основни критерия:

- срочност на приключване на досъдебното производство;
- брой обвиняеми лица и съотношението им спрямо броя на предаваните на съд лица;
- прилагани спрямо обвиняемите лица мерки на процесуална принуда;
- обем на събирания доказателствен материал и съотношението му спрямо този, събиран в хода на съдебното производство;
- процесуална законосъобразност на извършваните в досъдебната фаза действия по разследването;
- материална законосъобразност на повдиганите обвинения и някои други.

Въпреки че съгласно действащия Наказателнопроцесуален кодекс – чл. 7, ал. 2, досъдебната фаза на наказателното производство има подготвителен характер, то при липсата на законова възможност за представителите на държавното обвинение да изменят обвинението в съдебната фаза на производството (въведена едва със ЗИДНПК, обн., ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) тя е твърде важна за очертаване на предмета на доказване, кръга от доказателствени източници и този от доказателства в подкрепа на обвинителната теза.

Това, както и обстоятелството, че в съдебната фаза на производството, в която именно се решава по окончателен начин въпросът извършено ли е деяние, съставлява ли то престъпление, извършено ли е виновно и извършено ли е от предаденото на съд лице (чл. 301, ал. 1, т. 1 и 2 НПК), държавното обвинение често се явява по-пасивно, в сравнение с лицата, упражняващи функция по защита, обуславя необходимостта от сериозен анализ на дейността на обвинението в подготвителната фаза на процеса.

2. На второ място на анализ беше подложена **дейността на държавното обвинение в съдебната фаза на производството**, като същата беше преценявана въз основа на няколко основни критерия:

- активност на представителите на държавното обвинение по попълване на делото с доказателствен материал;
- активност на представителите на държавното обвинение при поддържане на обвинението по време на съдебните прения;

- активност на представителите на държавното обвинение за преминаване на производството в следващата му фаза – въззивна, евентуално – и касационна, проверка на правилността на актовете на съдилищата.

Анализът на поведението на представителите на държавното обвинение в съдебната фаза на производството е от значение с оглед съпоставката му спрямо поведението на останалите страни (най-вече тези, упражняващи защитна функция) и спрямо поведението на представителите на обвинението по дела, които не представляват медиен интерес.

3. На трето място от особено значение за изследването беше прегледът на **дейността на лицата, упражняващи защитна функция в производството** – обвиняеми, подсъдими и техните защитници, евентуално – граждански ответници и техните повереници. Същата беше преценявана въз основа на следните критерии:

- брой обвиняеми/подсъдими лица по всяко от наблюдаваните дела;
- брой защитници/повереници на всяко от обвиняемите/подсъдимите лица или на гражданските ответници по всяко от наблюдаваните дела;
- значение на броя на лицата, упражняващи функция по защита за движението и срочното приключване на делото;
- активност на лицата, упражняващи защитна функция, по попълване на делото с доказателствен материал;
- активност на лицата, упражняващи защитна функция, при оборване на фактическите и правни изводи на обвинението;
- активност на лицата, упражняващи защитна функция, за преминаване на производството в следващата му фаза – въззивна, евентуално – и касационна, проверка на правилността на актовете на съдилищата;

Лицата, упражняващи защитна функция в производството, най-често са упреквани в злоупотреба с процесуални права, насочени към затрудняване хода на делото, забавянето му във времето и манипулиране на доказателства. Изследването цели да покаже в каква степен тези обвинения са обосновани и действително ли лицата, упражняващи защитна функция, се явяват основна пречка пред законосъобразното, правилно и срочно приключване на делата от висок обществен интерес.

4. И на четвърто място на особено внимателна преценка и анализ беше положена **дейността на съдилищата** по делата от висок обществен интерес. Същата беше преценявана въз основа на следните критерии:

- срочност при образуване и насрочване, и постановяване на окончателния съдебен акт; причини за отлагане на делата;
- активност на съдилищата при попълване на делата с доказателствен материал;
- оценка на процесуалната законосъобразност на дейността на органите на досъдебното производство в досъдебната фаза на всяко от производствата;
- оценка на материалната законосъобразност и доказаността на внасяните за разглеждане в съдилищата обвинения;
- процесуална и материална законосъобразност на постановяваните от инстанционните съдилища актове по съществуването на всяко от делата.

Както вече се посочи, тъкмо съдът е единственият конституционно и законово регламентиран орган, призван да се произнася по задължителен за всички останали правни субекти начин относно авторството, виновността и отговорността на предадените на съд лица.

Ето защо екипът от анализатори на Фондация „RiskМонитор“ отдаде приоритет на изследването на дейността на съда по делата от висок обществен интерес, най-вече с оглед преценка на факторите, които действително влияят негативно върху хода и приключването на наблюдаваните дела и онези, чието значение за крайния изход на делото, е силно преувеличено в медиите.

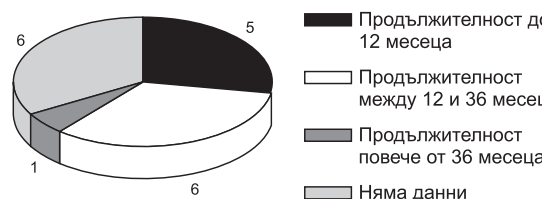
3. Основни изводи от прегледа и анализа на делата от висок обществен интерес

Анализът на резултатите от дейността на експертния екип към Фондация „РискМонитор“ по проследяването на посочените по-горе осемнадесет дела от висок обществен интерес позволява формиране на изводи в няколко насоки:

3.1. Дейност на представителите на гържавното обвинение в досъдебната фаза на производството

3.1.1. Органите на досъдебното производство полагат сериозни усилия за срочното приключване на делата от висок обществен интерес. Резултатите от изследването по този критерий са представени по-долу:

Продължителност на досъдебното производство

За съжаление широката общественост все още отдава твърде сериозно значение на продължителността на производството, вместо на качеството на разследване и на спазване правата и законните интереси на участниците в същото, които следва да бъдат приоритетни.

Представителите на Прокуратурата твърде често се поддават на общественения натиск за приключване на досъдебното производство в кратки срокове, което, обаче, в голям брой случаи се явява в ущърб на обвинението. Фрапантен пример в тази насока е големият брой досъдебни производства по дела от висок обществен интерес, внесени за разглеждане с обвинителен акт, по които Съдът упражнява процесуалните си права по чл. 249 НПК и връща делото на Прокуратурата за отстраняване на допуснати в предходната фаза съществени нарушения на процесуалните правила. Най-често констатираните нарушения се свеждат до неprecизно текстово и цифрово формулиране на обвиненията (особено при обвинения за извършване на престъпления при условията на продължавана престъпна дейност) и до накърняване правата на лицата, упражняващи защитна функция, при предявяване на материалите и при произнасяне по евентуално направени доказателствени искания.

Макар в тези случаи „медийната вина“ за забавяне хода на делото да се хвърля основно върху съда, който е упражнил законовите си правомощия, тук трябва да се признае, че качеството на работа на гържавното обвинение по отношение процесуалната законосъобразност на действията по разследването продължава да е неоправдано ниско, а при действащия режим на „доклад на прокурора“ при повдигане на обвинение и при предявяване на материалите от разследването⁵ отговорността за това се „размива“ между наблюдаващия прокурор и следователя/разследващия полицай.

И до момента необходимостта от качествено разследване, както по отношение на приложимия материален закон, така и по отношение съблюдава-

⁵ Вж. чл. 219 и чл. 226 НПК.

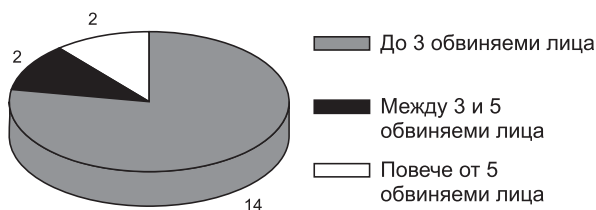
не процесуалните права на страните в производството, продължава да се подценява, за сметка задоволяване на обществен интерес от бързина на разследването. Това всякога влияе негативно върху наказателното право-раздаване – ако не за значително забавяне хода на производството, то за изкривяване практиката по приложение на процесуалния закон и по охраняване процесуалните права на страните, при все, че отстраняването на неправилното тълкуване и прилагане на закона е всякога по-труден процес от въвеждането му.

3.1.2. Анализ на делата от висок обществен интерес позволява констатации относно:

- броя на обвиняемите лица;
- броя на повдигнатите срещу всяко едно от тях обвинения;
- предприетата процесуална репресия спрямо същите.

В тази връзка прави впечатление стремежът на гържавното обвинение да ангажира наказателната отговорност на всички лица, за които разполага с данни за съпричастност към осъществената общественноопасна дейтелност.

Брой обвиняеми лица по всяко дело

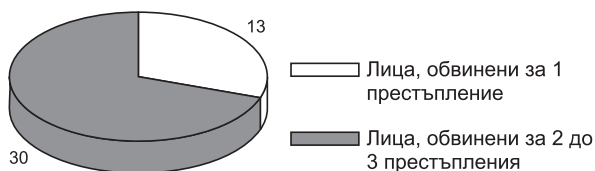

Положително е, че се постига засилен превантивен ефект на предвидените санкционни механизми и се създават предпоставки за изолиране, а по този начин – за пресичане на престъпното поведение на по-голям брой лица.

Отрицателните моменти на тази тенденция откриваме в това, че сериозно се затормозява дейността и на разследващите органи и на съда, особено в случаите, в които обвиняемите предпочитат производството да се води по общия ред, и се забавя приложението на следващите се наказателни санкции.

Наблюдава се и тенденция в рамките на еднинното наказателно производство да се реализира отговорността на виновните длъжностни лица за всички престъпни прояви, за които са налице данни.

Брой престъпления, вменени във вина на обвиняемото лице

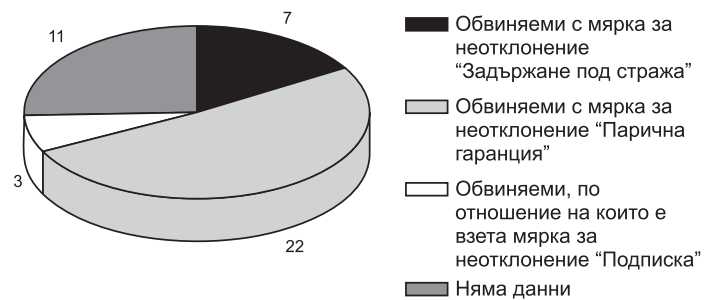

Тази тенденция добре се обяснява с традиционно установения в българската наказателноправна система принцип за процесуална икономия. Същевременно, в немалко случаи ефектът е тъкмо обратен, доколкото доказването на множество обвинения, особено, когато произтичат от различни фактически състави, изисква събирането на изключително голям обем и разнородни доказателствени източници.

С категоричност може да се направи и изводът, че репресията, прилагана по отношение на обвиняемите лица, посредством методите и средствата

на процесуалната принуда, в голям брой случаи е сериозна. Най-често прилаганата мярка за неотклонение е „Парична гаранция“, като се наблюдава постоянно увеличаване размера на сумите, определяне като гаранция за бъдещо надлежно процесуално поведение от страна на обвиняемия. В някои случаи, обаче, определяните мерки за неотклонение се явяват прекомерни спрямо личността на обвиняемия и предходното му процесуално поведение.

Взети мерки за процесуална принуда

В процеса по ангажиране наказателната отговорност на обвиняемите лица в досъдебната фаза на производството, се наблюдават две тенденции:

Според едната, органите на досъдебното производство повдигат „работно“ обвинение или обвинения спрямо евентуално съпричастните към общественото посегателство лица непосредствено след установяване признаците на престъплението и/или образуване на досъдебното производство. Това се прави най-вече с оглед възможността спрямо обвиняемото лице да бъде наложена най-тежката форма на процесуална принуда – задържането под стража.

Като положителен момент от тази практика следва да се отбележи своевременно ограничаване свободата на придвижване на съпричастните към престъплението лица, респ. – възможността им да влияят върху процеса на събиране на доказателства, най-често – негативно.

Отрицателният момент откриваме в невъзможността лицата, за които в даден момент от разследването са събрани данни за съпричастност към престъплението, да бъдат източник на гласни доказателствени средства, които да бъдат събирани и анализирани ведно с останалата доказателствена съвкупност, респ. – да бъдат ползвани като доказателствен източник и да служат за разгръщане на дейността по разследването и в други насоки.

Според другата тенденция, към наказателна отговорност биват привлечени лицата, за които в хода на разследването вече са събрани сравнително категорични и безпротиворечиви данни за съпричастността им към осъществяването на общественото посегателство. Тази тенденция, особено по делата за т.нар. „стопански“ и длъжностни престъпления, следва да се подкрепи.

3.1.3. Особено съществени са констатациите относно дейността на органите на държавното обвинение по доказване на обвинителната теза.

3.1.3.1. По делата от висок обществен интерес обичайно се събира голям по обем доказателствен материал; изследва се дейността на лицата, евентуално съпричастни към противоправното деяние в нейната цялост и пълнота; търси се съдействие от граждани, юридически лица, други ведомства и организации за събиране на данни относими към деянието и съпричастните към извършването му лица. Принципно, това е положителна тенденция, която следва да се подкрепи.

Същевременно, тази широка по обхват и изискваща сериозни усилия и време дейност, твърде често остава неефективна, по няколко съображения:

В хода на досъдебното производство често се събира огромен по обем доказателствен материал, с който обвинителите парадират⁶, и с това крайно се затруднява дейността на съдията докладчик по запознаване с внесено обвинение и подкрепящите го материали. Нерядко това води до забавяне произнасянето на съда по реда на чл. 248 и сл. НПК, до няколко месеца след внасяне на материалите по делото в съда.

Големият обем доказателствени материали сериозно затруднява страните в съдебната фаза на производството да се запознаят с делото, а това, от своя страна обуславя невъзможността им (често пъти обективна) да релевират своевременно доказателствени искания и с това да ускорят хода на процеса.

Големият брой лица, които се призовават за участие в производството, в процесуалното качество на свидетели, обективно води до затрудняване хода на производството поради трудностите по установяване актуалното им местонахождение, пречките пред призоваването и явяването им за изслушване пред съда и липсата на нужната техническа обезпеченост за дистанционния им разпит.

3.1.3.2. У представителите на държавното обвинение все още битува схващането, че в досъдебната фаза на производството следва да се съберат всички необходими доказателства и да се подготви изцяло обвинителната теза, която в съдебната фаза следва само да се поддържа. Съответна на това убеждение е и практиката всички доказателствени материали, събрани в хода на досъдебното производство, да се предявяват на обвиняемия, пострадалия и техните процесуални представители, след приключване на разследването.

Това предпоставя някои крайно негативни тенденции пред обвинението в съдебната фаза на производството.

От една страна, лицата, упражняващи защитна функция в производството разполагат с предварителна информация относно обвинителните доказателства, в тяхната цялост и пълнота, респ. – с възможност да ги манипулират на по-късен етап от производството и да им противопоставят неизвестни за държавното обвинение доказателства.

От друга страна, лицата, упражняващи обвинителна функция, са демотивираны да полагат процесуални усилия за попълване на делото с доказателствен материал и често пъти ограничават дейността си в съдебната фаза на процеса до повторното извършване на вече извършените процесуални действия, известни на страните, но този път – при спазване принципите за устност и непосредственост.

3.1.3.3. Изключително негативно за обвинението се отразява и друга, традиционно установена за Прокуратурата, практика – negliжирането на евентуално сочените от лицата, упражняващи защитна функция, доказателствени източници.

Понастоящем Прокуратурата на практика не се схваща като държавен орган, призван да защитава и брани правата и законните интереси на гражданите, независимо от функцията им в производството, и да следи за спазване на законността и разкриване на обективната истина с всички допустими от закона средства, а като орган, концентриран единствено върху търсенето, доказването и реализацията на обвинителната за конкретния процес теза.

Обективността и безпристрастността на разследващите органи и държавното обвинение не се преценяват като достойнства на органите на

⁶ Достигащ в някои случаи стотици томове писмени доказателствени средства или стотици призовани от държавното обвинение свидетели, без релевантните материали от които да се отделят от делото преди внасянето му в съда.

досъдебното производство, а се търси реализация на обвинителната теза „на всяка цена“ в съда, без да се държи ясна сметка за възможния краен изход на делото.

Съответен на това е стремежът на представителите на държавното обвинение да събират само и единствено обвинителни или отегчаващи отговорността на обвиняемите лица, доказателства, и да отказват събирането на оправдателни такива. Обвинението често отказва разследване на други възможни следствени версии, освен изначално проявената и обществено популяризирана такава. Това демотивира лицата със защитна функция в производството да представят и искат събирането на такива преди започването на съдебната фаза.

Конкретни прояви на разглежданата тенденция са:

- разпитът само на онези лица, сред възможните свидетели, чиито показания биха обслужили обвинителната теза;
- събиране на едностранчиви писмени доказателства;
- приемане на необективни, некомпетентни и едностранчиви експертни заключения, изготвени тенденциозно в полза на обвинението.

Безспорно, тези доказателства не са негодни, по смисъла на това понятие, визиран в процесуалния закон, но евентуалното им оборване от защитата сериозно разколебава вече формулираната обвинителна теза и разкрива възможности за успешно насрещно доказване.

Тази тенденция е оправдана от гледна точка задоволяването на обществените и най-вече – медиен, интерес към по-категорични резултати в превенцията и противодействието на организираната престъпност и корупцията по високите етажи на властта.

От гледна точка на конкретното производство и приоритета на правните пред популистките методи за справяне с това общественоопасно явление, обаче, разглежданата тенденция в средите на държавното обвинение, е изключително вредна, доколкото предпоставя, в редица случаи, предвидим неуспех на обвинението в съдебната фаза на производството, с всички прозтичащи от това последици.

Трябва да се има предвид, че неблагоприятието на обвинителната теза в съда, особено когато формирането ѝ е било съпроводено със засилен медиен натиск, всякога има по-силен отрицателен обществен отзвук, особено ако са положени неимоверни усилия и е вложен сериозен потенциал по разследването, отколкото би имал, ако прокуратурата предварително извърши обективен анализ на поведението на обвиняемите лица и застъпи принципни позиции относно виновността и отговорността им.

3.2. Дейност на представителите на държавното обвинение в съдебната фаза на производството

3.2.1. Прави впечатление сравнително ниската активност на прокурорите, вземащи участие в съдебните заседания, по попълване на делото с доказателствен материал, за разлика от тази на лицата, упражняващи защитна функция.

Като причини за това могат да се изтъкнат:

- стремежът на разследващите полицаи и наблюдаващите прокурори да съберат всички възможни доказателствени източници, явяващи се в подкрепа на обвинителната теза в хода на досъдебното производство;
- принципната незаинтересованост на представителите на държавното обвинение и в двете фази на производството за възможните защитни тези, които биха им били противопоставени от защитата, респ. – липсата

на активност към събиране на доказателства, насочени към неутрализиране на възможните защитни тези;

- принципното нежелание на представителите на държавното обвинение да упражняват правомощията си по чл. 107, ал. 3 НПК – да събират и проверяват както доказателствата, които разобличават обвиняемия или отегчават неговата отговорност, така и доказателствата, които оправдават обвиняемия или смекчават отговорността му;

- съществуващата презумпция, че щом събраните в хода на досъдебното производство доказателства и доказателствени средства са налични по делото, то съдът и страните са запознати с тях и е необходимо да бъдат положени усилия единствено за повторното събиране на гласните доказателствени средства, при спазване на принципа за непосредственост, залегнал в чл. 18 НПК;

- липсата на персонална отговорност за окончателния резултат по делото.

3.2.2. В пледоарията си по същество, представителите на държавното обвинение без изключение поддържат повдигнатите срещу подсъдимите лица обвинения, пр. това – независимо от събраните по делото доказателства. В случай че съдът оправдае някое или всички от подсъдимите лица – всякога инициират инстанционен контрол върху оправдателната присъда.

Като положителен момент тук следва да се посочи по-сериозната задълбоченост и фактическа и правна изтържаност на пледоариите на държавното обвинение. В голямата си част те не съставляват само формално преповтаряне съдържанието на обвинителния акт, както е това в масовия случай. Това важи и за подаваните протести. Заслужава да се отбележи, че по тази категория дела прокурорите се възползват и от правото си да подадат протест и в случаите, в които е постановена осъдителна присъда по внесения обвинителен акт, но наложеното наказание е несъответно на поисканото от обвинението.

3.2.3. Констатира се, че в съдебната фаза на производството по делата от висок обществен интерес Прокуратурата се представлява от този (тези) представител(и) на обвинението, които са били наблюдаващи досъдебната фаза на производството и са изготвили внесения за разглеждане в съда обвинителен акт, въпреки липсата на формално изискване в тази насока.

За разлика от масовия случай, в който Прокуратурата се представлява в съда от различни прокурори във всяко следващо съдебно заседание (тенденция, която в най-скоро време следва да бъде безусловно преодоляна), по обсъжданата категория дела се цели във всеки един момент да вземат участие прокурорите, които са най-добре запознати с делото, от момента на образуването до момента на приключването му.

Следва да се адмира и това, че в голям брой случаи по тези дела се наблюдава обединяване на усилията на повече от един представители на държавното обвинение.

Препоръките от анализа на дейността на държавното обвинение по дела от висок обществен интерес, се налагат от само себе си:

- необходима е концентрация на усилията на държавното обвинение за по-успешно прилагане на материалния и процесуалния закон, при максимално съблюдуване принципа за процесуална икономия;

- необходимо е разпределение на усилията на представителите на държавното обвинение по доказване на обвинението в досъдебната и съдебна фаза на производството;

- необходима е реформа на системата на държавното обвинение, която да доведе до по-голяма независимост и обективност на обвинителите и

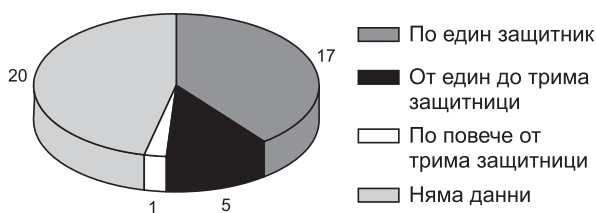
същевременно – до реализация на отговорността им при изначално неоправдани обвинения (в тази насока са и съществуващи концепции сред представителите на адвокатурата, популяризирани в медиите).

3.3. Дейност на лицата, упражняващи функция по защита

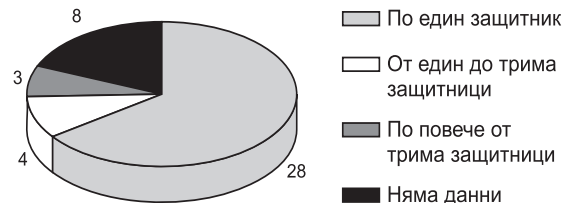
3.3.1. В обществото и в медиите битува разбирането, че защитата се явява основна пречка за срочното приключване на делата (най-вече – на тези от висок обществен интерес). Внимателният анализ на процесуалното поведение на защитата по наблюдаваните производства, обаче, не позволява категорични изводи в подобна насока. Съображенията за това са няколко.

Първо, прави впечатление, че в големия брой случаи обвиняемите/подсъдимите лица се представляват от един единствен защитник. Не са единични и случаите, в които едно лице, упражняващо адвокатска професия, представлява повече от едно обвиняем/подсъдим лица, ако интересите им не са противоречиви. Там, където се наблюдава участие на повече от едно лице, упражняващо адвокатска професия, на страната на един обвиняем/подсъдим, по-скоро се търси допълване на експертните им познания, отколкото шиканиране на процеса, или пък взаимното им заместване, в случай на невъзможност да вземат участие при извършване на някое от съдопроизводствените действия.

Брой процесуални представители на обвиняем в досъдебната фаза

Брой процесуални представители на обвиняем в съдебната фаза

Второ, след влизане в сила на сега действащия Наказателнопроцесуален кодекс⁷, в който се предвиди, че неявяването на някой от защитниците, когато те са повече от един, не е основание за отлагане на делото, се преодолява практически значимата възможност защитата да става причина за отлагане на делото.

Вярно е, че и понастоящем сме свидетели на случаи, в които разглеждането на делото се отлага поради отсъствие на защитника на обвиняемия/подсъдимия, но е вярно и това, че тези случаи са единични и нямат съществено значение за хода на производството, доколкото решаващият орган (разследващият полицаи, наблюдаващият прокурор или съдът) са в правото си да насрочат дата за следващи съдопроизводствени действия в много кратък срок след тази, на която извършването на действията е било осуетено, поради отсъствие на защитник.

Може да се каже, че се наблюдава по-сериозно съблюдаване на професионалноетичните стандарти, установени за адвокатурата, в отношението към съда и останалите страни в производството, твърде вероятно – и поради засиления обществен натиск и негативния отзвук от всяка явна злоупотреба с процесуални права (каквито не липсваха в предходен период).

3.3.2. По обсъжданата категория дела лицата, упражняващи защитна функция, все по-ясно осъзнават огромните си възможности да влияят върху

⁷ Обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г., посл. изм. – ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.

крайния изход на делото тъкмо посредством активното си, процесуално съобразно, поведение в съдебната зала – посредством представяне или искане да бъдат събрани нови, несъбрани до момента, гласни или писмени доказателства или посредством оборване верността на вече събраните такива, отколкото посредством заобикаляне на закона на процесуално основание с крайно съмнителен процесуален ефект и негативен обществен отзвук.

За съжаление в редица случаи защитата инициира събирането на доказателства, които държавното обвинение е имало възможност да събере в досъдебната фаза на производството и ако е било положило усилия в тази насока, би предотвратило неправилното приложение на материалния закон, респ. – постановяването на оправдателна присъда, явяваща се крайно демотивираща за обвинението и обществеността.

Разбира се, предвид големия брой висящи дела към периода на изследването и процесуалното изискване съгът да взема отношение по значението на всяко едно доказателство едва в мотивите към съдебния си акт, е трудно да се посочи в каква степен исканите и представяни от защитата доказателства действително са от естество да дадат нова насока на делото и да въздействат съществено върху вътрешното убеждение на решаващия съд.

Невъзможно е да се извърши обективна преценка и по отношение на това върху кои от събираните и представяни доказателствени източници е упражнено въздействие от страна на лицата, упражняващи защитна функция или свързани с тях лица.

Факт е обаче, че за разлика от положението в досъдебната фаза на производството, в съдебната фаза защитата обичайно има изключително активна роля, за разлика от обвинението.

Активност на защитата по събиране на доказателства

3.3.3. Прави впечатление изключителната задълбоченост и фактическа и правна издържаност на пледоариите на защитата. В тях често за пръв път се релевират основните възражения по обвинението и в пълнота се очертава защитната теза. Видима е и принципната неизменност при упражняване процесуалната възможност да се инициира съдебен контрол върху актовете на съдилищата, в случаите, в които е постановена осъдителна присъда по внесения обвинителен акт.

Може да се съжалева, че нито практиката, нито доктрината полагат каквито и да било усилия за изследване на защитните тези по делата от висок обществен интерес, включително и по делата, представляващи значителна правна сложност или образувани за престъпления, за които съществуващата съдебна практика е твърде остаряла. Не се изследва и становището на адвокатурата по отделните съставомерни признаци от вменените на обвиняемите (подсъдимите) престъпни състави.

Препоръките, които се налагат при този анализ на дейността на лицата, упражняващи защитна функция по делата от висок обществен интерес, са в няколко насоки:

- необходимо е преосмисляне на ролята на защитата по всяко едно наказателно производство и значението на релевираните от защитата аргументи за крайния изход на делата от висок обществен интерес;
- необходимо е ясно разграничение, почиващо на обективни критерии, между процесуалнозаконосъобразното поведение на лицата, упражняващи защитна функция, и злоупотребата с процесуални права;
- необходимо е представителите на държавното обвинение да започнат да полагат известни усилия за предвиждане на възможните защитни тези, които биха могли да се проявят в производството, и да съобразяват насоките на дейността си с тях.

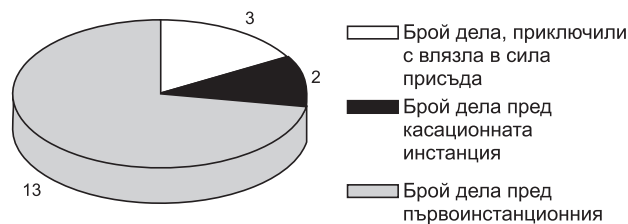
3.4. Дейност на Съда

Прегледът и анализът на дейността на Съда по делата от висок обществен интерес е от най-съществено значение за целите на настоящото изследване, тъй като, както вече се посочи, ролята на съда по наказателните дела е решаваща, а общественият и най-вече – медиен, натиск върху съдиите по делата от висок обществен интерес – най-сериозен.

Същевременно, анализаторите към Фондация „РискМонитор“ бяха максимално затруднени тъкмо в анализа на дейността на съда, предвид това, че по голяма част от наблюдаваните дела, които все още са висящи пред инстанционните съдилища и не са приключили с окончателен съдебен акт, предстои извършването на допълнителни съдопроизводствени действия. Техният резултат не може да се предвиди.

По друга част от делата, които са приключили с присъда или решение, волята на решаващия съд все още не е обективизирана в мотиви и не е видна за страните.

Стадий, на който се намира производството

Все пак анализът на дейността на съдилищата по разглежданата категория дела през периода на изследването, доведе до формиране на статистически обусловени изводи в няколко насоки.

3.4.1. Неоправдани са упреците към съдилищата за неполагане на необходимите процесуални усилия за срочното приключване на делата от висок обществен интерес.

Познаването на дейността на съдилищата по наказателните дела позволява да се посочат основните причини за забавяне хода на производството. Те са няколко:

- продължителният период от време между разпределянето на постъпилите материали по досъдебното производство, ведно с обвинителния акт, на съдия докладчик при съответния първоинстанционен съд и произнасянето му по реда на чл. 248 и сл. НПК (с разпореждане за насрочване на делото за разглеждане в открито съдебно заседание или за връщането му на Прокуратурата за отстраняване на констатиранни съществени нарушения на процесуалните правила);

- продължителният период от време между датата на постановяване на разпореждането на съдията докладчик за насрочване разглеждането на делото в открито съдебно заседание и датата на първото открито съдебно заседание по делото;

- големият брой съдебни заседания, които се провеждат по всяко едно от делата и сравнително големият период от време между отделните открити съдебни заседания, в които е допустимо извършването на съдопроизводствени действия;

- големият период от време между приключването на делото с окончателен за инстанцията съдебен акт и изготвянето на мотивите към същия, респ. – възможността делото да бъде изпратено на по-горния по степен съд за съдебен контрол на постановения окончателен акт на съда.

По делата от висок обществен интерес тези възможни негативни фактори намират проявление в най-малка степен.

Прави впечатление сериозният стремеж на съдиите да упражняват функциите си на докладчици в максимално кратък период от време. Видно е и желанието да пренасрочват делата в кратки срокове, включително и като определят заседания в няколко поредни дни или определят резервни дати за всеки следващ месец. Най-вече, забелязва се стремеж съдиите да дисциплинират участниците по делата с всички възможни и допустими от процесуалния закон способности, а именно:

- като следят стриктно дали ли е основание за отлагане на делото, когато се прави искане за това;

- като извършват проверки за истинността и верността на информацията, представена като доказателство за наличие на „уважителна причина“ за неявяване на страна или участник в производството;

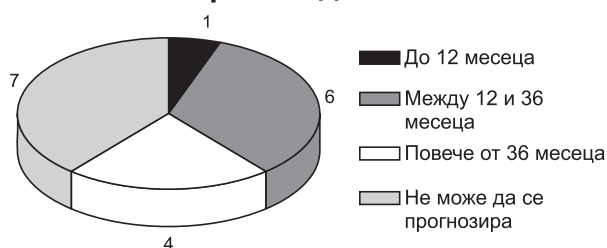
- като използват пълноценно процесуалните способности за призоваване на свидетели и по телефон и за принудителното им довеждане чрез органите на звеното „Съдебна охрана“ и

- като санкционират всяко лице, чието процесуално поведение не е съответно на закона.

Ето защо според изследователския екип упреците към съда в тази насока са преувеличени и дори – неоснователни.

Действително в големия брой случаи производството пред съда отнема повече време отколкото това пред органите на досъдебното производство.

Продължителност на съдебното производство

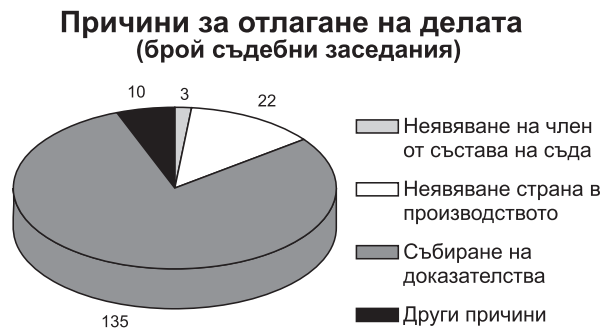
Тук обаче не бива да се пренебрегва фактът, че в досъдебната фаза на производството принципът за равнопоставеност на страните намира твърде ограничено приложение. Единствено наблюдаващият прокурор е властен да определи какви процесуални действия и действия по разследването да бъдат извършвани и в каква последователност. Пропускът да се извършат някои от тях не преклутира възможността да бъдат извършени пред съда. В съдебната фаза това не е така – тук участие в производството вземат две равнопоставени страни (лица, упражняващи обвинителна функция

и лица, упражняващи защитна функция) и ограничаването на възможностите на която и да било от тях да направи исканията си, за сметка на срочното приключване на производството, е запретиено изначално от закона.

Съдът няма право да събира само обвинителни или само оправдателни за подсъдимия доказателства, а е длъжен, в рамките на възможното и в пределите на компетентността си, да положи всички усилия за разкриване на обективната истина с всички допустими и относими доказателствени средства, независимо дали това ще доведе до забавяне хода на делото, или не.

Тъкмо това правомощие на съда, което е от най-съществено значение за постигане на справедливото правораздаване, твърде често се negliжира и подценява в публичното говорене и не се разбира.

Отделно от това анализът на наблюдаваните съдебни производства без противоречиво сочи, че причините за отлагане на делата са по-често обективни, отколкото по вина на страните. Графично, те биха могли да се представят по следния начин:

Явно е, че от една страна съдилищата полагат необходимите усилия за срочното приключване на делата от висок обществен интерес, а от друга, което е и още по-важно, не допускат това да стане за сметка на изсяняване на действителната фактическа обстановка, респ. – за сметка на правилността на правните си изводи по делото.

3.4.2. Неоснователно е често изтъкваното противопоставяне между заетите в органите на Съда и заетите в органите на Прокуратурата по делата от висок обществен интерес.

Упреците към съдилищата в тази насока произтичат от три обстоятелства:

- честото упражняване на правомощията на съдилищата по чл. 249 НПК да връщат делата на Прокуратурата за отстраняване на констатирани съществени нарушения на процесуалните правила, допуснати в досъдебната фаза на производството;
- наблюдаваният отказ да бъдат събирани или кредитирани негодни доказателствени източници (например специални разузнавателни средства или протоколи от действия по разследването, изготвени в нарушение на изискванията на процесуалния закон) и
- наблюдаваният отказ да бъдат уважени някои от доказателствените искания на лицата, упражняващи обвинителна функция в производството.

Вярно е, че и по делата от висок обществен интерес, и по масовите случаи на дела, съдилищата нерядко упражняват правомощието си да връщат делата на съответната прокуратура за отстраняване на констатирани от тях съществени нарушения на процесуалните правила.

В тази връзка обаче следва да бъдат взети под внимание няколко обстоятелства:

- първо – по всяко от делата, а още повече – по тези от висок обществен интерес, процесуалният закон следва да бъде съблюдаван стриктно, за да се

гарантира справедливия съдебен процес, а при необходимост – и законосъобразно упражнената държавна санкция;

- второ – за разлика от мненията, битувачи в общественото пространство, в действителност хипотезите, в които съдилищата могат да упражнят обсъжданото правомощие понастоящем (след приемане на ТРОСНК № 2/2002 г.) са значително по-ограничени от тези преди 2002 г. и преди приемане на НПК, обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г. и

- трето – отстраняването на посочените от съдията докладчик или от съда в първото по делото съдебно заседание нарушения на процесуалните правила, е дейност, изискваща по-малко време и процесуални усилия отколкото ако това се наложи по преценка на по-горен по степен съд, в производството по инстанционен контрол на правилността на първоинстанционния съдебен акт.

В крайна сметка само законосъобразно образуваното и приключило производство може да обуслови достигането на най-висшата обществена ценност в сферата на наказателното правосъдие – справедливия и законосъобразен съдебен акт, независимо от съдържанието му (макар да не е винаги гаранция за това). Докато незаконосъобразно образуваното и приключило производство може и следва да обуслови само оправдаването на подсъдимото лице или лица, независимо от съотнасянето на деянието му към вменения му престъпен състав. А това едва ли е общественоприемливо в по-голяма степен от забавеното във времето производство.

Все в тази връзка следва да се отбележи, че обективният анализ на дейността на съдилищата по обсъжданата категория дела показва подчертан стремеж към гарантиране процесуалните права на всяка от страните в производството, каквото всъщност е и законното изискване към дейността им.

Вярно е, че на практика от тази законова постановка в по-голяма степен се възползват лицата, упражняващи защитна функция, но тук не бива да се забравя, че обвинителят вече е имал възможността да събира и анализира доказателства независимо от позицията или усилията на защитата и в този смисъл понякога едва в съдебната фаза на защитата се предоставят реални възможности да релевира доказателства и възражения срещу обвинението.

3.4.3. Неоснователни са и упреците към съда за бездействие при попълване на делото с необходимия по обем доказателствен материал, или за необсъждане на сочени от обвинението доказателства, които са изготвени в нарушение на изискванията на процесуалния закон.

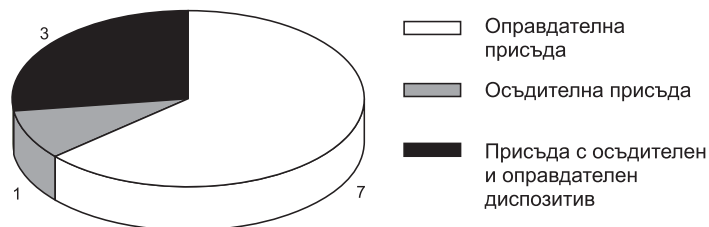
И тук ще отбележим, че въвеждането на строга процедура за събиране, анализ и преценка на доказателствата в наказателното съдопроизводство е изключителна ценност и белег на демократичното общество, тъй като е най-важната гаранция за постановяване на един справедлив и законосъобразен съдебен акт, а не пречка пред правораздавателната ни система, за каквато се представя пред обществото.

Наблюдаваното занижаване на критериите (и в законодателството, и в съдебната практика) за допустимост на доказателствата, безспорно се дължи на ясно осъзнатите пропуски в подготовката и работата на обвинението и в невъзможността то да реализира наложените от десетилетия критерии за добри практики, но тук следва да се запитаме коя е алтернативата, към която е оправдано да се стремим – към повишаване капацитета на обвинението и въобще повишаване професионализма на лицата, упражняващи юридическа професия, или към продължаване занижаването на стандартите в наказателното правораздаване, за да могат те да бъдат спазени във всеки случай и от всеки?

3.4.4. Анализът на дейността на съдилищата по делата от висок обществен интерес, по които има постановени (макар и невлезли в сила) съдебни

актове, показва, наред с всичко изложено дотук, и една сравнително ниска оценка на дейността на гържавното обвинение по прилагане на материалния закон, респ. – по преценка на събраните в хода на делото доказателства.

Съдържание на съдебните актове

Хипотезите с практическа значимост, в които се достига до оправдаване на предаденото на съд лице или лица, са няколко:

- представените по делото доказателства са негодни и не могат да се ползват от съдилищата при формиране на свободното им вътрешно-съдийско убеждение по фактите и приложимия закон;
- събраните по делото доказателства не са достатъчни, за да се приеме, че предаденото на съд лице е автор на вмененото му престъпно посегателство или че е извършил същото с изискуемата форма на вина;
- доказателствата, събрани в подкрепа на обвинителната теза са оборени от защитата в съдебната фаза на производството или е осъществено успешно насрещно доказване, или
- обвинението не е квалифицирало правилно осъществената общественноопасна дейност и е процесуално недопустимо за пръв път в съдебната фаза деянието да се преквалифицира.

Сериозен проблем при медийното отразяване на делата от висок обществен интерес е това, че след приключване на делото пред всяка съдебна инстанция не се извършва обективен анализ на причините, поради които съдът е постановил съответния по съдържание съдебен акт.

И все пак, докато всеки „жив“ процес е възможно да претърпи сериозен обрат, по различни обективни или субективни причини, то недопустимо е да се стига до оправдаване на подсъдими лица по причина за неправилна правна квалификация на деянието от страна на гържавното обвинение. Това е единствената причина за постановяване на оправдателни присъди, която следва да буди общественото недоволство и възмущение.

Препоръките, които се налагат при този анализ на дейността на съдилищата по делата от висок обществен интерес, са в няколко насоки:

- необходим е обективен и безпристрастен анализ на дейността на съда по обсъжданата категория дела при познаване на основните принципи, залегнали в материалния и процесуалния закон;
- необходимо е повишаване изискванията към нравствените и професионални качества на заетите в органите на съдебната власт, а не на тези към естеството на крайните им актове по съществуването на делото;
- необходимо е представителите на съдилищата да започнат да полагат повече усилия за довеждане до знанието на общественото на причините и съображенията, обусловили насочеността на действията им и съдържанието на актовете им по всяко конкретно дело.

Приложения

ПРОЕКТ: „НАБЛЮДЕНИЕ НА ДЕЛА ОТ ВИСОК ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС, СВЪРЗАНИ С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ И КОРУПЦИЯ ПО ВИСОКИТЕ ЕТАЖИ НА ВЛАСТТА“

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 1

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият е заемал отговорно служебно положение в органите на съдебната власт до 2007 г.
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на присъдата по протест на Софийската градска прокуратура
Подсъдими лица	П. Св. Ч.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „подписка“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 1; на съдебната фаза – 2 защитници
Правна квалификация на обвинението	1. престъпление по чл. 289 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – противоправно склоняване на длъжностно лице от органите на Прокуратурата, административно подчинено на подсъдимия, да наруши свое служебно задължение във връзка с правораздаването, като подпише изготвени от трети лица прокурорски актове; 2. престъпление по чл. 288 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – осуетяване на наказателното преследване срещу три лица, с цел да ги избави от наказание, изразяващо се в скриване на материалите по водените срещу тях производства.
Дата на извършване на вменените престъпления	1. В периода август 2005 – февруари 2006 г.; 2. В периода 07.09.2005 г. – 26.10.2006 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	07.09.2006 г.
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	30.01.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	17.03.2008 г.
Дата на даване ход на делото	17.03.2008 г.
Дати на следващите съдебни заседания	21.04.2008 г., 23.05.2008 г., 27.06.2008 г., 29.09.2008 г., 24.10.2008 г., 05.12.2008 г.
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	08.12.2008 г.
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Оправдателна и по двата пункта на обвинението
Сравнителен обем доказателства	137 тома, от които 8 тома релевантни към обвиненията
Активност на обвинението в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели и писмени доказателства
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способи за доказване; държавното обвинение е приложило неправилно материалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 2

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Б. М. П. е бил Изпълнителен директор на НЗОК, а подсъдимият А. Г. Т. – управител на дружество – съконтрагент на НЗОК
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на присъдата по протест на Софийската градска прокуратура
Подсъдими лица	Б. М. П.; А. Г. Т.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: за Б. М. Т. – „подписка“; за А. Г. Т. – „парична гаранция“
Процесуално представителство	За Б. М. П.: на досъдебната фаза – 2; на съдебната фаза – 1 защитник; за А. Г. Т. – на досъдебната фаза – 4, на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	За Б. М. П.- престъпление по чл. 282, ал. 3 вр. с ал. 2, пр. 1 и 2 вр. с ал. 1 вр. с чл. 26 НК – нарушаване на служебните му задължения като длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение, изразяващо се в подписване на анекси към договори за възлагане на обществени поръчки, за изпълнение на допълнителни задачи, невключени в предмета на обявените обществени поръчки и вместо неустойка за забава, от което са настъпили вреди за НЗОК в размер на 1 442 000 лв.; За А. Г. Т. – избягване заплащането на данъчни задължения, в размер на 288 375,01 лв., произтичащи от постъпилите плащания по договорите с НЗОК.
Дата на извършване на вменените престъпления	За Б. М. П. – на 27.12.2000 г.; За А. Г. Т. – в периода 17.03.2000 г. – 11.10.2000 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	10.12.2000 г.
Дата на повдигане на обвиненията	Срещу Б. М. П. – на 05.12.2003 г., на 19.08.2005 г. и на 08.12.2006 г.; Срещу А. Г. Т. – на 19.11.2003 г. и на 20.01.2006 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	16.01.2007 г.
Дата на първото по делото с.з.	12.06.2007 г.
Дата на даване ход на делото	02.10.2007 г.
Дати на следващите съдебни заседания	28.11.2007 г., 30.11.2007 г., 11.03.2008 г., 07.04.2008 г., 02.07.2008 г., 30.09.2008 г., 29.10.2008 г., 20.11.2008 г.
Причини за отлагане на делата	Нередовна процедура по призоваване на пострадалото ЮЛ (1); заболяване на съдебен заседател (1); събиране на доказателства (8)
Дата на постановяване на присъдата	20.11.2008 г.
Дата на обявяване на мотивите	28.06.2010 г.
Съдържание на присъдата	Оправдателна по обвинението и на двамата подсъдими
Сравнителен обем доказателства	28 тома и 76 класъора
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели, писмени доказателства и експертизи
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способи за доказване; държавното обвинение е приложило неправилно материалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 3

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Х. Д. Л. е бил изпълнителен директор на структуроопределящо предприятие – монополист в тютюневата промишленост, а подсъдимата М. И. Л. е негова съпруга
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на присъдата по протест на Софийската градска прокуратура
Подсъдими лица	Х. Д. Л. и М. И. Л.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: „парична гаранция“ и по отношение на двамата подсъдими
Процесуално представителство	За Х. Д. Л.: на досъдебната фаза – 2; на съдебната фаза – 1 защитник; за М.И.Л. – на досъдебната фаза – 1, на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	За Х. Д. Л.- престъпления по чл. 257, ал. 1, пр. 1 (отм.) вр. с чл. 255, ал. 1, пр. 3 вр. с чл. 26, ал. 1 НК и по чл. 255, ал. 1, т. 2, пр. 2 НК – избягване заплащането на данъчни задължения, общо в размер на 58 854,13 лв.; За М. И. Л. – престъпления по чл. 257, ал. 1, пр. 1 (отм.) вр. с чл. 255, ал. 1, пр. 3 вр. с чл. 26, ал. 1 НК и по чл. 255, ал. 1, т. 2, пр. 2 НК – избягване заплащането на данъчни задължения, общо в размер на 58 120,31 лв.
Дата на извършване на вменените престъпления	За Х. Д. Л. – на 15.04.2005 г.; на 31.03.2006 г. и на 13.04.2007 г.; За М. И. Л. – на 15.04.2005 г., на 31.03.2006 г. и на 13.04.2007 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	14.02.2008 г.
Дата на повдигане на обвиненията	Срещу Х. Д. Л. – на 19.03.2008 г. и на 28.10.2008 г.; Срещу М. И. Л. – на 04.04.2008 г. и на 28.10.2008 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	05.11.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	12.01.2009 г.
Дата на даване ход на делото	12.01.2009 г.
Дати на следващите съдебни заседания	10.03.2009 г., 14.04.2009 г., 08.06.2009 г., 29.06.2009 г., 12.10.2009 г., 03.12.2009 г., 19.12.2009 г. и 24.02.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Обсъждане искане за отвод на съдебния състав (1); събиране на доказателства (8)
Дата на постановяване на присъдата	24.02.2010 г.
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Оправдателна по обвинението и на двамата подсъдими
Сравнителен обем доказателства	35 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели и назначаване на експертиза
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способи за доказване; обвинението почива на предположения и на материали по данъчно производство.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 4

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Б. К. е смятан за ръководител на трансгранична организация за контрабанда и трафик на наркотични вещества
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред касационна инстанция – Върховен касационен съд
Фаза, на която се намира делото	Присъдата е влязла в сила
Предстоящи съдопроизводствени действия	Не предстоят
Подсъдими лица	Б. К., Н. А. П., С. П. Д. и М. С. Я.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: „задържане под стража“ и по отношение на четиримата подсъдими
Процесуално представителство	За Б. К.: на досъдебната фаза – 1, на съдебната фаза – 5 защитника; за Н. А. П. – на досъдебната фаза – 1, на съдебната фаза – 1 защитник; за С. П. Д. – на досъдебната фаза – 1, на съдебната фаза – 2 защитника; за М. С. Я. – на досъдебната фаза – 1, на съдебната фаза – 4 защитника
Правна квалификация на обвинението	1. За Б. К., Н. А. П., С. П. Д. и М. С. Я. – престъпление по чл. 321 НК – участие в образуванията и ръководена от Б. К. организирана престъпна група за придобиване с цел разпространение и разпространяване на високорискови наркотични вещества и незаконното им пренасяне през границата на страната; 2. За Б. К., Н. А. П. и С. П. Д. – престъпление по чл. 354а, ал. 2, пр. 3 вр. с ал. 1 вр. с чл. 20, ал. 2 НК – нарушаване на разрешителния режим за придобиване и държане с цел разпространение и за разпространение на високорискови наркотични вещества – 20 871 кг. таблетки, съдържащи амфетамин, на стойност 103 829,70 лв.; 3. За Б. К., Н. А. П., С. П. Д. и М. С. Я. – престъпление по чл. 242, ал. 4, пр. 1 вр. с ал. 2, пр. 1 вр. с чл. 20, ал. 2, 3 и 4 НК – контрабанда на високорискови наркотични вещества – 57 563 кг. хероин на стойност 6 907 560 лв.
Дата на извършване на вменените престъпления	1. За времето от 15.10.2007 г. до 29.12.2007 г.; 2. В периода октомври 2007 г. – 29.12.2007 г.; 3. На 29.12.2007 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	29.12.2007 г.
Дата на повдигане на обвиненията	29.12.2007 г.; 26 – 29.02.2008 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	13.03.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	27.03.2008 г.
Дата на даване ход на делото	27.03.2008 г.
Дати на следващите съдебни заседания	28.03.2008 г., 04.04.2008 г., 04.06.2008 г., 08.07.2008 г., 23.07.2008 г., 24.07.2008 г. – ХОС; 27.11.2008 г. – ПАС; 24.09.2009 г. – ВКС
Причини за отлагане на делата	Неявяване на защитник (2), смяна на защитник (1), събиране на доказателства (5)
Дата на постановяване на присъдата	25.07.2008 г. – ХОС, 20.12.2008 г. – ПАС, 02.02.2010 г. – ВКС
Дата на обявяване на мотивите	Няма данни – ХОС; съдебните актове на ПАС и ВКС са постановени ведно с мотивите

Съдържание на присъдата	За Б. К., Н. А. П., С. П. Д. и М. С. Я. – осъдителна за престъпленията по чл. 321 и по чл. 242, ал. 4 вр. с ал. 2 вр. с чл. 20 НК; за Н. А. П. – осъдителна за престъплението по чл. 354а, ал. 2, пр. 3 вр. с ал. 1, пр. 1 НК; за Б. К. и С. П. Д. – оправдателна за престъплението по чл. 354а, ал. 2, пр. 3 вр. с ал. 1, пр. 1 НК.
Сравнителен обем доказателства	14 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели, събиране на писмени доказателства и назначаване на експертизи
Бележки	По делото са допуснати многобройни съществени нарушения на процесуалните правила – правото на защита на подсъдимите е нарушено; постановени са изключително тежки, непознати за българската правна система присъди; отказано е събирането на всички доказателства, поискани от защитата.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 5

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Погсъдимият И. П. Д. е заемал длъжността кмет на община, а към момента на повдигане на обвинение е бил народен представител в 40-то НС
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда; присъдата е влязла в сила
Предстоящи съдопроизводствени действия	Не предстоят
Погсъдими лица	И. П. Д.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „подписка“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 2; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 254а НК – отклоняване от предназначението на бюджетни средства, общо в размер на 7200 лв., отпуснати на Общината, в нарушение на Закона за устройство на държавния бюджет, за да се спонсорират културни мероприятия
Дата на извършване на вменените престъпления	В периода януари 2003 г. – 31.12.2003 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	03.09.2004 г.
Дата на повдигане на обвиненията	28.12.2006 г. и 16.07.2007 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	25.07.2007 г.
Дата на първото по делото с.з.	14.11.2007 г.
Дата на даване ход на делото	14.11.2007 г.
Дати на следващите съдебни заседания	08.02.2008 г., 04.04.2008 г., 06.06.2008 г., 08.10.2008 г., 05.11.2008 г. и 05.12.2008 г.
Причини за отлагане на делата	Отсъствие на защитник (1); събиране на доказателства (6)
Дата на постановяване на присъдата	05.12.2008 г.
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Оправдателна
Сравнителен обем доказателства	4 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за събиране на писмени доказателства и за назначаване на експертиза
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способи за доказване; държавното обвинение е приложило неправилно материалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 6

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият М. Ц. Ц. е заемал ръководно служебно положение в областната управа на Софийска област в периода 2006 – 2008 г.
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски районен съд
Фаза, на която се намира делото	Предстои съдебно следствие
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	М. Ц. Ц.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 1; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 209, ал. 1 НК – измама на участник в процедура за обществена поръчка, чрез твърдение, че може да въздейства на Министъра на околната среда и водите и други отговорни длъжностни лица да обявят представляваното от пострадалия дружество за спечелило конкурса, с което му е причинена вреда в размер на 3000 евро (деянието е преквалифицирано от подкуп).
Дата на извършване на вменените престъпления	В периода септември 2005 – 24.09.2008 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	16.09.2008 г.
Дата на повдигане на обвиненията	24.09.2008 г., 20.01.2009 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	18.11.2009 г.
Дата на първото по делото с.з.	31.05.2010 г.
Дата на даване ход на делото	31.05.2010 г.
Дати на следващите съдебни заседания	Предстоят
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	Не е постановена
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Не е постановена
Сравнителен обем доказателства	16 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Предстои
Активност на защитата в съдебната фаза	Предстои
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за неясноти сред представителите на обвинението относно приложимия материален закон и за трудности при доказване обективната съставомерност на престъплението „подкуп“.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 7

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимите П. К. Ж. и М. Г. П. са били началници на едно и също Митническо учреждение в различни периоди от време.
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на присъдата по протест на Софийската градска прокуратура
Подсъдими лица	П. К. Ж. и М. Г. П.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: „парична гаранция“ и по отношение на двамата подсъдими
Процесуално представителство	За П. К. Ж.: на досъдебната фаза – 2; на съдебната фаза – 4 защитника; за М. Г. П. – на досъдебната фаза – 2, на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	За П. К. Ж. – престъпление по чл. 219, ал. 4, пр. 2 вр. с ал. 3 вр. с ал. 1 НК – умишлена безстопанственост, изразяваща се в издаване на решение за заплащане на дължими митни сборове на стойност 9 287 681 лв. от „Е.“ АД; на основание чл. 19 ЗМ, което впоследствие е било отменено от съда, вместо постановление за принудително събиране на публични тържавни вземания, на основание чл. 205 – 211 ЗМ, от което е последвало разпиляване на бюджетни средства в горепосочения размер; За М. Г. П. – престъпление по чл. 219, ал. 4, пр. 2 вр. с ал. 3 вр. с ал. 1, пр. 1, 2 и 3 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – умишлена безстопанственост, изразяваща се в несвоевременно предявяване на 7 бр. банкови гаранции, от което е последвала невъзможност да бъдат събрани своевременно публични тържавни вземания в размер на 339 000 лв., дължими от „Е.“ АД, и в несвоевременно отправяне на искане за актуализиране на размера на банкова гаранция, изградена в полза на „М.“ ООД, от което е последвала невъзможност да бъдат събрани своевременно публични тържавни вземания в размер на 401 729,36 лв., дължими от „М.“ ООД.
Дата на извършване на вменените престъпления	За П. К. Ж. – в периода от 08.11.2001 г. до 27.02.2002 г.; За М. Г. П. – в периода от 26.02.2002 г. до 01.03.2004 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	02.07.2003 г.
Дата на повдигане на обвиненията	Срещу П. К. Ж. – на 20.10.2004 г.; Срещу М. Г. П. – на 01.07.2005 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	09.06.2006 г.
Дата на първото по делото с.з.	01.02.2007 г.
Дата на даване ход на делото	15.03.2007 г.
Дати на следващите съдебни заседания	04.10.2007 г., 04.12.2007 г., 14.03.2008 г., 30.05.2008 г., 03.10.2008 г., 28.11.2008 г., 16.03.2009 г., 01.06.2009 г., 07.10.2009 г., 10.12.2009 г.

Причини за отлагане на делата	Заболяване на подсъдим (1); събиране на доказателства (11)
Дата на постановяване на присъдата	11.12.2009 г.
Дата на обявяване на мотивите	18.08.2010 г.
Съдържание на присъдата	Оправдателна по обвинението и на двамата подсъдими
Сравнителен обем доказателства	14 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за събиране на писмени доказателствени средства
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способности за доказване; държавното обвинение е приложило неправилно материалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 8

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Ц. Л. Д. е съпруг на депутат от 40-то НС и бизнесмен
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Съдебно следствие
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	Ц. Л. Д.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 1; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	1. Престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. с ал. 1 НК – документна измама, изразяваща се в това, че чрез използване на документ с невярно съдържание – справка декларация по ЗДДС, получил без правно основание чуждо движимо имущество от републиканския бюджет – възстановен ДДС в размер на 235 845,54 лв. за стоки, които реално не да били произведени; 2. Престъпление по чл. 253, ал. 1 и ал. 2 вр. с ал. 5 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – изпирание на пари – паричните средства, получени като възстановен ДДС и паричните средства, получени като заем за потребление от „С. И.“ ЕООД.
Дата на извършване на вменените престъпления	1. На 07.06.2005 г.; 2. В периода 07.06.2005 г. – 29.06.2005 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	30.08.2007 г.
Дата на повдигане на обвиненията	20.05.2009 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	31.07.2009 г.
Дата на първото по делото с.з.	15.03.2010 г.
Дата на даване ход на делото	15.03.2010 г.
Дати на следващите съдебни заседания	29.04.2010 г., 09.06.2010 г., насрочено за 11.10.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	Не е постановена
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Не е постановена
Сравнителен обем доказателства	14 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Предстои
Активност на защитата в съдебната фаза	Предстои
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 9

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият А. М. Д. е бил ръководител на Държавен фонд „Земеделие“, Агенция „САПАРД“
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Срок за допълване въззивната жалба на подсъдимия
Предстоящи съдопроизводствени действия	Производство пред въззивния съд по жалба на подсъдимия и по протест на прокуратурата
Подсъдимци лица	А. М. Д.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 2; на съдебната фаза – 2 защитника
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 282, ал. 3 вр. с ал. 2 вр. с ал. 1 НК – нарушаване на служебните му задължения, произтичащи от заеманата от него длъжност, изразяващо се в сключване на договор между Фонда и търговски дружества – бенефициенти за субсидия на стойност 43 271 086,00 лв., от които субсидия от бюджета на Европейския съюз 32 453 354,50 лв. и субсидия от бюджета на Р България 10 817 769,50 лв., без да са били налице предпоставките за това и от това са настъпили вредни последици за бюджета на ЕС и на Р България в горепосочения размер
Дата на извършване на вменените престъпления	В периода 15.08.2006 г. – 21.08.2006 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	21.10.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	03.02.2009 г.
Дата на даване ход на делото	15.04.2009 г.
Дати на следващите съдебни заседания	20.03.2009 г., 15.04.2009 г., 15.05.2009 г., 15.06.2009 г., 12.10.2009 г., 18.11.2009 г., 18.12.2009 г., 15.01.2010 г., 18.03.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Заболяване на подсъдимия (1), Заболяване на съдия (1), Събиране на доказателства (8)
Дата на постановяване на присъдата	18.03.2010 г.
Дата на обявяване на мотивите	04.05.2010 г.
Съдържание на присъдата	Обвинението е доказано по несъмнен и категоричен начин
Сравнителен обем доказателства	31 тома и 9 класъра
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Искане за разпит на свидетели, събиране на писмени доказателства и допълнителна експертиза
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството и стриктно приложение на материалния и процесуалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 10

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Х. Цв. В. е бил изпълнителен директор на търговско дружество със 100 % общинско участие – монополист в областта на трамвайния електротранспорт – „Т.“ ЕАД
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред касационна и пред въззивна (след отмяната на постановената присъда от ВКС) инстанция – Софийски апелативен съд
Фаза, на която се намира делото	Предстои образуване на производство пред касационния съд за проверка на решението на въззивния съд по протестна прокурора
Предстоящи съдопроизводствени действия	Касационно производство
Подсъдими лица	Х. Цв. В.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – 1; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 202, ал. 2 вр. с ал. 1 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – присвояване на чужди пари – собственост на „Т.“ ЕАД – сумата от 670 242,06 лв., връчени му в качеството му на изпълнителен директор на дружеството и поверени му да ги управлява
Дата на извършване на вменените престъпления	В периода 01.12.2005 г. – 04.12.2007 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	27.05.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	26.09.2008 г.
Дата на даване ход на делото	26.09.2008 г. (при условията на съкратено съдебно следствие)
Дати на следващите съдебни заседания	26.10.2009 г. – пред САС, 02.03.2010 г. – пред ВКС, 05.05.2010 г. – пред САС
Причини за отлагане на делата	Не е отлагано
Дата на постановяване на присъдата	26.09.2008 г. – СГС; 13.11.2009 г. – САС, 12.04.2010 г. – ВКС, 20.05.2010 г. – САС
Дата на обявяване на мотивите	03.08.2009 г. – СГС; останалите съдебни актове са обявявани с мотивите си
Съдържание на присъдата	Осъдителна
Сравнителен обем доказателства	Няма данни
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Не
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството и за използване на института на съкратеното съдебно следствие

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 11

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимите Л. Г. Л. и И. В. В. са били отговорни длъжностни лица в структурата на Фонд „Републиканска пътна мрежа“ към Министерство на финансите
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред касационна инстанция – Върховен касационен съд
Фаза, на която се намира делото	Присъдата е влязла в сила
Предстоящи съдопроизводствени действия	Не предстоят
Подсъдими лица	Л. Г. Л. и И. В. В.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: за Л. Г. Л. – „парична гаранция“, за И. В. В. – „задържане под стража“
Процесуално представителство	За Л. Г. Л.: на досъдебната фаза – няма данни; на съдебната фаза – 1 защитник; за И. В. В. – на досъдебната фаза – няма данни, на съдебната фаза – 2 защитника
Правна квалификация на обвинението	За Л. Г. Л. – 1. Престъпление по чл. 304б, ал. 1, пр. 1 и 2 – търговия с влияние, изразяващо се в това, че в качеството му на длъжностно лице – Директор на Дирекция „Усвояване на средства от ЕС“ към Фонд „РПИ“ към МФ поискал и приел от Г. М. Я. сумата от 25 000 лв. – дар, какъвто не му се следва, за да упражни влияние при вземане на решение от друго длъжностно лице – подс. И. В. В. и 2. Престъпление по чл. 304, ал. 1, пр. 1 НК – активен подкуп, изразяващ се в това, че предложил дар – сумата от 23 000 лв., на длъжностно лице – подс. И. В. В., за да извърши действия по служба; За И. В. В. – престъпление по чл. 302, т. 4, б. „а“ вр. с чл. 301, ал. 1, пр. 2 НК – пасивен подкуп, изразяващ се в това, че като длъжностно лице в структурата на Фонд „РПИ“ към МФ, приел от подс. Л. Г. Л. предложение за дар, какъвто не му се следва – сумата от 23 000 лв., за да извърши действия по служба – да съгласува изменение на плана за изменение на застрояването и плана за изменение на регулацията в УПИ в землището на с. Л., общ. В. Т.
Дата на извършване на вменените престъпления	За Л. Г. Л. – на 24.01.2008 г.; За И. В. В. – на 24.01.2008 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	16.04.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	15.09.2008 г.
Дата на даване ход на делото	15.09.2008 г.
Дати на следващите съдебни заседания	16.10.2008 г., 24.11.2008 г.
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	24.11.2008 г. – СГС, 21.05.2009 г. – САС, 26.10.2009 г. – ВКС
Дата на обявяване на мотивите	16.01.2009 г. – СГС
Съдържание на присъдата	За Л. Г. Л. – осъдителна за престъплението по чл. 304, ал. 1, пр. 1 НК и оправдателна за престъплението по чл. 304б, ал. 1, пр. 1 и 2 НК; За И. В. В. – осъдителна.
Сравнителен обем доказателства	Няма данни
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели и назначаване на експертиза
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на съда и страните и за проявление на принципа на равнопоставеност на страните; събрани са всички необходими и възможни доказателствени източници, с оглед изясняване на обективната истина и са изчерпани всички възможни способи за доказване.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 12

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимите М. А. Н., М. С. Н., Р. В. П., И. Х. И., П. Б. Х., А. Ю. Ш., Л. Г. Г., В. Б. А. и Г. К. Г. са обявени за организирана престъпна група, занимаваща се с „източване“ на средства от фондове на Европейския съюз, отпускани по програма „САПАРД“
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Предстои изготвяне на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	М. А. Н., М. С. Н., Р. В. П., И. Х. И., П. Б. Х., А. Ю. Ш., Л. Г. Г., В. Б. А. и Г. К. Г.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: „парична гаранция“ и „забрана за напускане пределите на Р България“ за всяко от подсъдимите лица
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – по 1, на съдебната фаза – по 1 защитника.
Правна квалификация на обвинението	1. М. А. Н., М. С. Н., Р. В. П., И. Х. И., П. Б. Х., А. Ю. Ш., Л. Г. Г., В. Б. А. и Г. К. Г. са обвинени в различни форми на съучастие в престъпление по чл. 212, ал. 5 вр. с ал. 3 вр. с ал. 1 НК – документни измами, изразяващи се в представяне пред ДФ „Земеделие“ – Агенция „САПАРД“, на документи с невярно съдържание – удостоверяващи закупуването на незакупени нови машини за месопереработка, с цел получаване на субсидии от Фонд „Земеделие“ в размер от над 14 млн. лева; 2. М. А. Н., М. С. Н., Р. В. П., И. Х. И., П. Б. Х., А. Ю. Ш., Л. Г. Г., В. Б. А. и Г. К. Г. са обвинени в престъпление по чл. 321 НК – организиране, ръководене и участие в организирана престъпна група с цел извършване на документни измами.
Дата на извършване на вменените престъпления	За М. А. Н. – август 2002 г. – декември 2005 г.; за М. С. Н. – ноември 2003 г. – 28.10.2004 г.; за Р. В. П. – август 2002 г. – декември 2005 г.; за И. Х. И. – декември 2002 г. – 22.12.2003 г.; за П. Б. Х. – август 2002 г. – декември 2005 г.; за А. Ю. Ш. – август 2002 г. – декември 2005 г.; за Л. Г. Г. – август 2002 г. – 06.03.2003 г.; за В. Б. А. – февруари 2004 г. – 16.12.2005 г.; за Г. К. Г. – август 2003 г. – 04.02.2005 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	22.07.2008 г.
Дата на първото по делото с.з.	20.10.2008 г.
Дата на даване ход на делото	20.10.2008 г.

Дати на следващите съдебни заседания	11.12.2008 г., 08.01.2009 г., 21.01.2009 г., 19.02.2009 г., 20.02.2009 г., 17.03.2009 г., 23.04.2009г., 25.05.2009 г., 26.05.2009 г., 17.06.2009 г., 08.07.2009 г., 30.09.2009 г., 13.11.2009 г., 30.11.2009 г., 29.12.2009 г., 08.02.2010 г., 04.03.2010 г., 30.03.2010 г., 21.04.2010 г., 14.05.2010 г., 18.05.2010 г., 02.06.2010 г., 08.06.2010 г., 10.06.2010 г., 23.06.2010 г., 30.06.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Неявяване на защитник (9), неявяване на подсъдим (1), неявяване на съдебен заседател (1), събиране на доказателства (11), пледоарии (2), обявяване на присъдата (1)
Дата на постановяване на присъдата	30.06.2010 г.
Дата на обявяване на мотивите	Не са изготвени
Съдържание на присъдата	Осъдителна за М. А. Н., М. С. Н., И. Х. И., П. Б. Х., Л. Г. Г., В. Б. А. и Г. К. Г. и по двата пункта от обвинението; Оправдателна за Р. В. П. и А. Ю. Ш. И по двата пункта от обвинението
Сравнителен обем доказателства	56 тома и 19 класъора
Активност на обвинението в съдебната фаза	Да, искане за съдебна поръчка
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели и назначаване на експертизи
Бележки	Делото е пример за опити от страна на защитата да „шиканира“ процеса, както и за употреба на дисциплиниращи мерки от страна на съдебния състав

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 13

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимата А. Н. Д. е съпруга на лице, за което се счита, че е бил ръководител на престъпна група, занимаваща се с контрабанда и разпространение на наркотични вещества
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първоинстанционния съд – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Очаква се изготвянето и обявяването на мотивите към постановената присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на присъдата по протест на Софийската градска прокуратура
Подсъдими лица	А. Н. Д.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – няма данни; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	1. Престъпление по чл. 242, ал. 4 вр. с ал. 1, б. „б“, пр. 2 и б. „г“, пр. 1 вр. с чл. 26, ал. 1 НК – контрабанда през границата на Р България с Р Турция на стоки с търговско предназначение на стойност 697 741,37 лв., посредством използване на подправени официални документи – митнически документи; 2. Престъпление по чл. 253, ал. 1 НК – изпиране на пари чрез извършване на сделка (продажба на 400 дяла от капитала на „Б. Т.“ На „А.“ ООД), като е знаела, че имуществото на дружеството е придобито чрез престъпление – митническа контрабанда.
Дата на извършване на вменените престъпления	1. В периода 01.03.2000 г. – 30.04.2000 г.; 2. На 22.03.2004 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	22.01.2009 г.
Дата на първото по делото с.з.	19.05.2009 г.
Дата на даване ход на делото	19.05.2009 г.
Дати на следващите съдебни заседания	03.07.2009 г., 05.10.2009 г., 25.11.2009 г., 29.01.2010 г., 19.03.2010 г., 20.05.2010 г., 26.05.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	26.05.2010 г.
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Оправдателна и по гвата пункта
Сравнителен обем доказателства	Няма данни
Активност на обвинението в съдебната фаза	Искане за изготвяне на съдебна поръчка
Активност на защитата в съдебната фаза	Искане за разпит на свидетели
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството; прокуратурата е приложила неправилно материалния закон.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 14

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият В. Р. Г. е заемал отговорно служебно положение във Национална агенция „Пътна инфраструктура“ към МФ
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първоинстанционния съд – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Съдебно следствие
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	В. Р. Г.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“ и забрана да напуска пределите на страната
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – няма данни; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 282, ал. 3 вр. с ал. 2 НК – престъпна злоупотреба със служебно положение
Дата на извършване на вменените престъпления	Няма данни
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	15.01.2009 г.
Дата на първото по делото с.з.	10.03.2009 г.
Дата на даване ход на делото	22.04.2009 г.
Дати на следващите съдебни заседания	19.05.2009 г., 20.05.2009 г., 22.06.2009 г., 23.06.2009 г., 29.06.2009 г., 17.09.2009 г., 12.11.2009 г., 22.12.2009 г., 10.02.2010 г., 17.03.2010 г., 20.04.2010 г., насрочено за 07.06.2010 г., 14.07.2010 г., 27.09.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Неявяване на подсъдим (1), събиране на доказателства (13)
Дата на постановяване на присъдата	Не е постановена
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Не е постановена
Сравнителен обем доказателства	10 тома, 4 класъра и 34 папки
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Искане за разпит на свидетели, събиране на писмени доказателства и назначаване на експертизи
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 15

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимата П. Н. Т. е била ръководител на Митническо бюро – Г.
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първа инстанция – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Съдебно следствие
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	П. Н. Т., Ю. А. К., С. Д. А., Г. В. Т. и Н. П. Т.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение: „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – няма данни, на съдебната фаза – по 1 защитника.
Правна квалификация на обвинението	1. Престъпление по чл. 321, ал. 1, пр. 2 НК – образуване, ръководене и участие в организирана престъпна група, създадено с цел контрабанда на стоки; 2. Престъпление по чл. 242, ал. 1, б. „б“ НК – митническа контрабанда; 3. Престъпление по чл. 304, ал. 1 НК – активен подкуп
Дата на извършване на вменените престъпления	Няма данни
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	29.06.2007 г.
Дата на първото по делото с.з.	10.10.2008 г.
Дата на даване ход на делото	12.12.2008 г.
Дати на следващите съдебни заседания	18.02.2008 г., 02.04.2009 г., 19.05.2009 г., 02.10.2009 г., 10.11.2009 г., 14.12.2009 г., 15.01.2010 г., 19.03.2010 г., насрочено за 18.10.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Заболяване на съдия (1), събиране на доказателства (8)
Дата на постановяване на присъдата	Не е постановена
Дата на обявяване на мотивите	Не е постановена
Съдържание на присъдата	Не е постановена
Сравнителен обем доказателства	35 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Да, искане за писмени доказателства
Активност на защитата в съдебната фаза	Да, искане за разпит на свидетели и назначаване на експертизи
Бележки	Делото е пример за перфектно процесуално поведение на страните в процеса.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 16

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Н. Г. Ц. е бил министър на отбраната в периода 2005 – 2009 г.
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първоинстанционния съд – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Съдебно следствие
Предстоящи съдопроизводствени действия	Събиране на доказателства
Подсъдими лица	Н. Г. Ц.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – няма данни; на съдебната фаза – 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	Престъпление по чл. 282, ал. 3 вр. с ал. 2 НК – нарушаване на служебните му задължения, изразяващо се във включване във финансовия план за 2009 г. на комплектотомобилна производствена линия за метални конструкции, въпреки липсата на финансова обезпеченост и при превишаване на капиталовите разходи на ведомството, с което е причинил вреда на МО в размер на 8 025 852,45 лв.
Дата на извършване на вменените престъпления	В периода 12.02.2009 г. – 01.06.2009 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	11.09.2009 г.
Дата на повдигане на обвиненията	22.01.2020 г.
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	04.03.2010 г.
Дата на първото по делото с.з.	21.04.2010 г.
Дата на даване ход на делото	21.04.2010 г.
Дати на следващите съдебни заседания	17.05.2010 г., 08.06.2010 г., насрочено за 07.10.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Събиране на доказателства
Дата на постановяване на присъдата	Не е постановена
Дата на обявяване на мотивите	Не са обявени
Съдържание на присъдата	Не е постановена
Сравнителен обем доказателства	13 тома
Активност на обвинението в съдебната фаза	Предстои
Активност на защитата в съдебната фаза	Предстои
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 17

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимият Г. И. Т. е бил министър на земеделието към 1992 – 1994 г., а подсъдимият Е. М. Х. Е бизнесмен и banker
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред Въззивната инстанция – Софийски апелативен съд и пред касационната инстанция – ВКС
Фаза, на която се намира делото	Присъдата е влязла в сила
Предстоящи съдопроизводствени действия	Не предстоят
Подсъдими лица	Г. И. Т. и Е. М. Х.
Взета мярка за процесуална принуда	Мярка за неотклонение „парична гаранция“ и забрана да напуска пределите на страната
Процесуално представителство	На досъдебната фаза – няма данни; на съдебната фаза – по 1 защитник
Правна квалификация на обвинението	За Г. И. Т. – престъпление по чл. 219, ал. 4 вр. с ал. 3 вр. с ал. 1 НК – умишлена безстопанственост, изразяваща се в неполагане на достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество – сумата от 7 000 000 щ. д. за изпълнение на договор за стоков кредит между Правителството на Р България и КСК на САЩ; За Е. М. Х. – престъпление по чл. 219, ал. 4 вр. с ал. 3 вр. с ал. 1 НК – умишлена безстопанственост, изразяваща се в неполагане на достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество – сумата от 7 000 000 щ. д., поверена му в качеството му на управител на финансова къща „Х. и Ко“ КД по договор за доверително управление с Министерство на земеделието
Дата на извършване на вменените престъпления	За Г. И. Т. – за времето от 30.12.1992 г. до 17.10.1994 г.; За Е. М. Х. – за времето от 13.09.1994 г. до 30.09.1996 г.
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	14.08.2006 г.
Дата на първото по делото с.з.	30.01.2008 г.
Дата на даване ход на делото	Няма данни
Дати на следващите съдебни заседания	28.03.2008 г., 26.05.2008 г., 24.09.2008 г., 24.11.2008 г., 18.02.2009 г., 24.04.2009 г., 03.06.2009 г. и 08.06.2009 г. пред СГС, 07.12.2009 г. пред САС, 18.03.2010 г. пред ВКС
Причини за отлагане на делата	Неявяване на подсъдим (1), събиране на доказателства (7)
Дата на постановяване на присъдата	03.06.2009 г., 07.12.2009 г. – решение на САС, 20.07.2010 г. – решение на ВКС, обявени с мотивите
Дата на обявяване на мотивите	07.08.2009 г.
Съдържание на присъдата	Оправдателна и за двамата подсъдими
Сравнителен обем доказателства	Няма данни
Активност на обвинението в съдебната фаза	Не
Активност на защитата в съдебната фаза	Искане за разпит на свидетели, събиране на писмени доказателства и назначаване на експертизи
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за перфектно процесуално поведение на страните в производството.

ИЗВАДКА ОТ НАБЛЮДЕНИЕ № 18

КРИТЕРИЙ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО
Критерий за висок обществен интерес	Подсъдимите Н. А. М. и К. А. М. се сочат като лидери на организирана престъпна група
Фаза, на която е наблюдавано делото	Производство пред първоинстанционния съд – Софийски градски съд
Фаза, на която се намира делото	Постановена е присъда
Предстоящи съдопроизводствени действия	Въззивна проверка на постановения съдебен акт по протест на прокурора и жалби на подсъдимите лица
Подсъдими лица	Н. А. М., К. А. М., В. П. Т., С. Г. Р., Б. Ц. И., С. С. К. и И. С. К.
Взета мярка за процесуална принуда	Мерки за неотклонение „Задържане под стража“ и „Парична гаранция“
Процесуално представителство	Няма данни
Правна квалификация на обвинението	1. Престъпление по чл. 321, ал. 3 НК – участие в организирана престъпна група; 2. Престъпление по чл. 117, ал. 2 вр. с ал. 1 вр. с чл. 116, ал. 1 НК – подготовка за убийство на три лица; 3. Престъпление по чл. 339, ал. 1 НК – държане на огнестрелно оръжие и боеприпаси.
Дата на извършване на вменените престъпления	Различни периоди от време
Дата на образуване на досъдебното производство	Няма данни
Дата на повдигане на обвиненията	Няма данни
Дата на внасяне на обвинителния акт в съда	30.03.2006 г.
Дата на първото по делото с.з.	09.04.2008 г.
Дата на даване ход на делото	09.04.2008 г.
Дати на следващите съдебни заседания	03.07.2008 г., 03.11.2008 г., 12.01.2009 г., 04.02.2009 г., 09.02.2009 г., 27.03.2009 г., 16.09.2009 г., 30.09.2009 г., 21.10.2009 г., 12.11.2009 г., 09.12.2009 г., 13.01.2010 г., 03.02.2010 г., 11.02.2010 г., 12.02.2010 г., 16.03.2010 г., 18.03.2010 г., 19.03.2010 г., 25.03.2010 г., 07.04.2010 г., 14.04.2010 г., 15.04.2010 г., 03.05.2010 г., 13.05.2010 г., 21.05.2010 г., 31.05.2010 г., 07.06.2010 г., 09.06.2010 г., 10.06.2010 г., 11.06.2010 г. и 14.06.2010 г.
Причини за отлагане на делата	Неявяване на подсъдим (6), събиране на доказателства (28), други (3)
Дата на постановяване на присъдата	14.06.2010 г.
Дата на обявяване на мотивите	28.07.2010 г.
Съдържание на присъдата	Оправдателна по отношение престъплението по чл. 117, ал. 2 НК за подс. Н. А. М. и К. А. М.; Осъдителна по отношение другите подсъдими и другите престъпления
Сравнителен обем доказателства	Няма данни
Активност на обвинението в съдебната фаза	Да
Активност на защитата в съдебната фаза	Искане за разпит на свидетели, събиране на писмени доказателства и назначаване на експертизи
Бележки	Наблюдаваното производство е пример за многобройни опити за „шиканиране“ на процеса и дисциплиниращо поведение на съдебния състав.

